

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

Revizijsko poročilo

Poslovanje politične stranke Socialni demokrati

v letu 2014

POS LANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih razkritjih poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi uporabniki javnih sredstev izboljšajo svoje poslovanje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

Revizijsko poročilo

Poslovanje politične stranke Socialni demokrati

v letu 2014

Številka: 325-6/2015/29

Ljubljana, 17. maja 2016

Povzetek

Računsko sodišče je izvedlo revizijo pravilnosti poslovanja politične stranke *Socialni demokrati* v letu 2014.

Cilj revizije je bil izrek mnenja o pravilnosti poslovanja politične stranke Socialni demokrati v letu 2014. Računsko sodišče je preverjalo skladnost poslovanja politične stranke Socialni demokrati z Zakonom o političnih strankah in Zakonom o volilni in referendumski kampanji.

Računsko sodišče je o pravilnosti poslovanja politične stranke Socialni demokrati v letu 2014 izreklo mnenje s pridržkom, ker je politična stranka Socialni demokrati poslovala v neskladju s predpisi v naslednjih primerih:

- prispevkov pravnih oseb iz odpisa obveznosti, ki jih je pridobila v nasprotju z Zakonom o političnih strankah, ni v 30 dneh nakazala v humanitarne namene;
- prispevkov pravne osebe, ki jih je pridobila v nasprotju z Zakonom o volilni in referendumski kampanji, ni v 30 dneh nakazala v humanitarne namene;
- navedla je napačen znesek prispevkov fizične osebe, ki v skupnem znesku v letu 2014 presegajo višino povprečne bruto mesečne plače na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije za preteklo leto;
- ni pravilno porabila sredstev, ker je s transakcijskega računa za redno poslovanje poravnala stroške za volilno kampanjo;
- nedovoljeno je razpolagala s sredstvi in s tem ravnala v nasprotju z Zakonom o političnih strankah v povezavi z Zakonom o volitvah v državni zbor.

Računsko sodišče je od politične stranke Socialni demokrati zahtevalo *predložitev odzivnega poročila*, v katerem mora izkazati popravljalni ukrep za preklic izjave, naslovljene na Državni zbor Republike Slovenije, o delitvi proračunskih sredstev za sofinanciranje političnih strank med politično stranko Socialni demokrati in politično stranko Solidarnost na podlagi Dogovora o skupnem nastopu na volitvah v DZ 2014.

KAZALO

1. UVOD	7
1.1 PREDSTAVITEV STRANKE SD	8
1.2 PREDSTAVITEV REVIZIJE	10
2. UGOTOVITVE	12
2.1 PRIHODKI	12
2.1.1 Prispevki.....	13
2.2 ODHODKI.....	16
2.2.1 Odhodki za redno poslovanje stranke po ZPolS	17
3. MNENJE	19
4. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA	21

1. UVOD

Revizijo pravilnosti poslovanja politične stranke Socialni demokrati (v nadaljevanju: stranka SD) v letu 2014 smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču¹ (v nadaljevanju: ZRacS-1), Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije² in Zakona o političnih strankah³ (v nadaljevanju: ZPolS). Sklep o izvedbi revizije⁴ je bil izdan 27. 5. 2015.

Naša pristojnost je, da izrečemo mnenje o pravilnosti poslovanja na podlagi revizije. Revizijo smo izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁵. Revizija je vključevala izvajanje postopkov za pridobivanje revizijskih dokazov o pravilnosti poslovanja. Izbrani postopki vključujejo tudi ocenjevanje tveganj za nastanek nepravilnosti. Pri ocenjevanju teh tveganj smo proučili notranje kontroliranje, povezano z zagotavljanjem pravilnosti poslovanja, da bi določili okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazili mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja stranke SD. Revizijo smo načrtovali in izvedli tako, da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja.

Predmet revizije je bilo poslovanje stranke SD v letu 2014.

Cilj revizije je bil izrek mnenja o pravilnosti poslovanja stranke SD v letu 2014.

¹ Uradni list RS, št. 11/01, 109/12.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Uradni list RS, št. 100/05-UPB1, 103/07, 99/13, 46/14.

⁴ Št. 325-6/2015/2.

⁵ Uradni list RS, št. 43/13.

1.1 Predstavitev stranke SD

Stranka SD s sedežem na Levstikovi ulici 15, Ljubljana in s kratico imena SD je bila ustanovljena 29. 5. 1993 kot Združena lista socialnih demokratov⁶. Ustanovili so jo člani stranke Socialdemokratske prenovе Slovenije, Delavske stranke Slovenije in Socialdemokratske unije Slovenije ter skupini iz Socialistične stranke Slovenije in Demokratične stranke upokojencev Slovenije⁷. Na kongresu 2. 4. 2005 je stranka spremenila ime v Socialni demokrati⁸.

V letu 2014 veljaven statut in program stranke je stranka SD sprejela na 9. kongresu 6. 7. 2013 v Medvodah. Oblika organiziranosti stranke v letu 2014 je določena v Statutu Socialnih demokratov, ki je bil sprejet 2. 6. 2012 (v nadaljevanju: statut 2012), ker so se določbe statuta, ki se nanašajo na novo obliko organiziranosti, začele uporabljati z 31. 12. 2014.⁹ Skladno s prvim členom statuta je stranka SD socialdemokratsko usmerjena politična stranka, ki si v okviru političnega sistema parlamentarne demokracije v Republiki Sloveniji prizadeva za gospodarsko uspešen, socialno uravnotežen in naravi prijazen razvoj Slovenije.

V skladu s statutom 2012 so se članice in člani stranke SD v letu 2014 organizirali in delovali po teritorialnem načelu, nekatere pravice in dolžnosti pa so uveljavljali tudi v interesnih oblikah združevanja v stranki.¹⁰

Skladno z 12. členom statuta 2012 je bil najvišji organ teritorialne organizacije zbor vseh članov stranke ali konferenca. Izvršilnopolitični organ teritorialne organizacije je bilo predsedstvo. Individualni organ teritorialne organizacije je bil predsednik in tudi tajnik teritorialne organizacije. Območne organizacije so obvezno ustanovile občinske odbore za vse občine na svojem območju, ne glede na število članov. Predstavniki občinskih odborov so sodelovali v vseh organih in delegacijah območnih organizacij. Območne in občinske organizacije lahko kot oblike združevanja članic in članov ustanovijo krajevne ali četrtne odbore.¹¹

⁶ [URL: <http://www.socialnidemokrati.si/stranka/zgodovina/>], 14. 12. 2015.

⁷ 1. člen Statuta Socialnih demokratov (v nadaljevanju: statut).

⁸ Stranka SD je bila pri Ministrstvu za notranje zadeve vpisana v register političnih strank z odločbo št. 024-17/94 z dne 7. 11. 1994. Stranka SD je imela v letu 2014 za redno poslovanje odprta dva transakcijska računa, ki sta bila predmet revizije računskega sodišča, in sicer transakcijski račun št. SI56 6100 0000 9005 148 pri Delavski hranilnici, d. d., Ljubljana in transakcijski račun št. SI56 0201 0001 0910 623 pri Novi ljubljanski banki, d. d., Ljubljana; ter pet transakcijskih računov za kampanje pri Gorenjski banki, d. d., Kranj, in sicer transakcijski račun št. SI56 0700 0000 2079 285 za volitve poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament, transakcijski račun št. SI56 0700 0000 2169 495 za predčasne volitve za poslance v Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljevanju: državni zbor), transakcijski račun št. SI56 0700 0000 2242 633 za volitve v občinske svete, transakcijski račun št. SI56 0700 0000 2242 730 za volitve županov in transakcijski račun št. SI56 0700 0000 2148 252 za zakonodajni referendum o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih.

⁹ Drugi odstavek 74. člena statuta.

¹⁰ 10. člen statuta 2012.

¹¹ 12. člen statuta 2012.

Organi stranke v letu 2014 so bili: kongres, konferenca, predsedstvo, nadzorni odbor, predsednik stranke, glavni tajnik stranke in podpredsednik stranke.¹²

Najvišji organ stranke v letu 2014 je bil *kongres stranke*.¹³ Njegove naloge so bile: sprejem programa in statuta, obravnava poročila o delu stranke med dvema volilnima sejama, oblikovanje temeljev političnega delovanja stranke, volitve članov predsedstva stranke, volitve predsednika in glavnega tajnika stranke, volitve predsednika ter članov nadzornega odbora, volitve podpredsednika stranke, volitve predsednika in podpredsednika konference ter odločanje o pritožbah in ugovorih na odločitve organov stranke.

Stranko je predstavljal *predsednik*, v njegovi odsotnosti pa podpredsednik, ki ga na predlog predsednika imenuje za stalnega namestnika predsednika predsedstvo stranke.¹⁴ Predsednik je med drugim stranko vodil, skliceval predsedstvo stranke ter na podlagi sklepa predsedstva sklical kongres.¹⁵

Predsednik stranke SD je bil dr. Igor Lukšič do 29. 5. 2014, ko je odstopil z mesta predsednika stranke. Tega dne je predsedstvo stranke SD imenovalo mag. Dejana Židana za namestnika predsednika¹⁶, ki je bil za predsednika izvoljen na kongresu stranke SD 10. 1. 2015.

Stranka SD je bila v letu 2014 teritorialno organizirana na občinske ali območne organizacije, območna organizacija pa je bila organizirana za več občin.¹⁷ Teritorialne organizacije so se obvezno združevale v pokrajinske organizacije, ki izvolijo svojega predstavnika v predsedstvo stranke.¹⁸

Stranka SD lahko pridobiva sredstva za izvajanje dejavnosti¹⁹:

- od članarin,
- od prispevkov fizičnih oseb,
- od prihodkov od premoženja in
- iz proračuna.

Višina članarine in način plačevanja sta določena v 7. členu in 67. členu statuta ter 3. členu Pravilnika o članarini in prispevkih²⁰.

Na dan 31. 12. 2014 je imela stranka SD 14 zaposlenih.

Stranka SD je v letu 2014 sodelovala na:

- volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament; stranka SD je dobila en mandat za poslance²¹ v Evropskem parlamentu;

¹² 20. člen statuta 2012.

¹³ 21. člen statuta 2012.

¹⁴ 5. člen statuta 2012.

¹⁵ 29. člen statuta 2012.

¹⁶ 5. člen statuta 2012.

¹⁷ 11. člen statuta 2012.

¹⁸ 15. člen statuta 2012.

¹⁹ Prvi odstavek 21. člena ZPolS.

²⁰ Sprejelo predsedstvo SD 21. 11. 2013.

²¹ Poročilo o izidu volitev poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament, Uradni list RS, št. 43/14.

- predčasnih volitev za poslance v državni zbor; stranka SD je dobila šest mandatov za poslance²² v državnem zboru;
- volitvah županov občin; izvoljeno je bilo 20 županov²³ stranke SD;
- volitvah v občinske oziroma mestne svete; izvoljeno je bilo 313 svetnikov²⁴ stranke SD.

Predsedstvo imenuje člana predsedstva stranke, ki zastopa stranko v pravnem prometu, jo vodi in je odgovoren za materialno in finančno poslovanje stranke.²⁵ Odgovorni osebi stranke za finančno in materialno poslovanje v obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije sta bila:

- Uroš Jauševac, glavni tajnik, do 22. 1. 2015 in
- Dejan Levanič, glavni tajnik, od 23. 1. 2015.

1.2 Predstavitev revizije

Pri reviziji pravilnosti poslovanja stranke SD v letu 2014 smo preverjali skladnost poslovanja stranke SD z ZPolS ter Zakonom o volilni in referendumski kampanji²⁶ (v nadaljevanju: ZVRK) pri rednem poslovanju in pri financiranju volilnih kampanj za župane in občinske oziroma mestne svetnike v letu 2014, in sicer pri:

- prihodkih,
- odhodkih,
- premoženju stranke in
- posojilih.

Prihodki in odhodki stranke SD na posebnih transakcijskih računih za volitve poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament in za predčasne volitve poslancev v državni zbor v letu 2014 so bili predmet posebnih revizij računskega sodišča.

Pri presoji skladnosti poslovanja s predpisi na področju prihodkov in odhodkov smo upoštevali določila ZPolS in ZVRK. Preverili smo tudi, ali je stranka SD vse morebitne prispevke, pridobljene v nasprotju z ZPolS, v 30 dneh od prejema nakazala v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije. Namensko porabo sredstev smo presojali pri porabi sredstev mladinske organizacije Mladi Forum kot podmladka stranke SD, ki jih je pridobila na podlagi Javnega poziva za sofinanciranje programov mladinskega dela v letu 2014²⁷.

Pri presoji skladnosti poslovanja s predpisi na področju povečanja in zmanjšanja premoženja ter posojil stranki SD smo upoštevali določbe ZPolS.

²² Poročilo o izidu predčasnih volitev poslancev v Državni zbor Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 56/14.

²³ [URL: http://volitve.gov.si/lv2014/rezultati/zbirni_podatki.html], 15. 10. 2015.

²⁴ Tako kot opomba 23. Na tej spletni strani so podatki zagotovljeni za občine, kjer so člane občinskih svetov volili po proporcionalnem volilnem sistemu.

²⁵ 5. člen statuta 2012.

²⁶ Uradni list RS, št. 41/07, 11/11, 98/13.

²⁷ Uradni list RS, št. 4/14.

V reviziji smo v zvezi z razkrivanjem določenih podatkov v skladu z ZPolS preverjali, ali je stranka SD v letnem poročilu navedla:

- podatke o osebnem imenu in naslovu fizične osebe ter višini skupnega letnega zneska, ki ga je fizična oseba prispevala stranki SD, če so prispevki presegali višino povprečne bruto mesečne plače na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije za preteklo leto;
- podatke o višini, obrestni meri in odplačilni dobi vseh posameznih posojil, ki jih je stranki SD dala banka ali posojilnica, vključno z navedbo podatkov o firmi in sedežu, poslovnem naslovu in matični številki banke ali posojilnice, pri kateri je stranka pridobila posojilo, ne glede na višino posojila.

Zagotovila za izrek mnenja smo pridobili s pregledovanjem in analiziranjem dokumentacije in s podrobnim preizkušanjem podatkov.

Dokaze za izrek mnenja smo pridobili s preizkušanjem pravilnosti prihodkov in odhodkov po nestatističnem načinu vzorčenja, vseh povečanj oziroma zmanjšanj premoženja stranke ter posojil stranke v letu 2014. Za preizkušanje smo sestavili revizijski program. Za izrek mnenja smo upoštevali tiste razkrite nepravilnosti, ki smo jih opredelili v revizijskem programu. Sodila za oblikovanje mnenja so bili predpisi, ki urejajo poslovanje političnih strank.

2. UGOTOVITVE

2.1 Prihodki

Stranka SD je v letnem poročilu za leto 2014 izkazala prihodke v znesku 972.950 evrov. Največji del prihodkov (40,6 odstotka) predstavljajo prihodki iz proračuna lokalnih skupnosti.

Tabela 1: Izkazani prihodki stranke SD v letu 2014

Prihodki	Znesek v evrih	Struktura v odstotkih
1. ČLANARINE	94.555	9,7
2. DENARNI PRISPEVKI FIZIČNIH OSEB	106.714	11,0
2.1 Za redno poslovanje stranke po ZPolS	61.584	6,3
2.2 Za kampanjo po ZVRK	45.130	4,6
3. PRIHODKI IZ PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE	276.470	28,4
3.1 Prihodki po 23. členu ZPolS	216.801	22,3
3.2 Donacije od dela dohodnine po zakonu, ki ureja dohodnino	17.140	1,8
3.3 Prihodki po drugih zakonih	42.529	4,4
4. PRIHODKI IZ PRORAČUNA LOKALNIH SKUPNOSTI	394.574	40,6
4.1 Prihodki po 26. členu ZPolS	394.574	40,6
5. IZREDNI PRIHODKI	8.814	0,9
6. PRIHODKI OD PREMOŽENJA	91.823	9,4
Skupaj	972.950	100,0

Vir: letno poročilo stranke SD za leto 2014.

2.1.1 Prispevki

2.1.1.a Stranka SD je v letu 2014 v svojih poslovnih knjigah odpisala obveznosti do dobaviteljev v skupnem znesku 714,12 evra²⁸. Po podatkih stranke SD je bila ena obveznost odpisana, ker družba ne obstaja²⁹ več, sedem obveznosti pa zaradi zastaranja³⁰. Stranka SD je v letu 2014 za vse odpisane obveznosti pripoznala prihodke iz odpisa.

Pripoznanja dolgov se v knjigovodskih razvidih in bilanci stanja odpravijo, če je obveznost, določena v pogodbi ali drugem pravnem aktu, izpolnjena, razveljavljena ali zastarana. Narava prihodkov iz odpisa obveznosti stranke v smislu zakonitega oziroma nezakonitega financiranja stranke pa je odvisna od trenutka, ko so bili izpolnjeni pogoji za zastaranje obveznosti politične stranke, in sicer ali so bili ti izpolnjeni prej ali po tem, ko se je pričel uporabljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o političnih strankah³¹, ki je prepovedal financiranje političnih strank s strani pravnih oseb³² (vključno s prispevki v obliki brezplačnih storitev ali izrednih popustov), kot je to določeno v prvem odstavku 25. člena ZPolS. Pripoznani prihodki iz odprave obveznosti, ki so zastarale pred 1. 1. 2014, ne predstavljajo nezakonitega financiranja stranke s strani pravnih oseb, medtem ko pripoznani prihodki iz odprave obveznosti, ki so oziroma bodo zastarale po 1. 1. 2014, predstavljajo nezakonito financiranje stranke s strani pravnih oseb in je treba znesek pripoznanih prihodkov v skladu z devetim odstavkom 22. člena ZPolS nakazati v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije. Prav tako odprava obveznosti zaradi izbrisa oziroma ukinitve upnika ne predstavlja nezakonitega financiranja stranke s strani pravnih oseb ob pogoju, da njegovih terjatev ni prevzel kdo tretji, zato prihodki stranke zaradi odprave obveznosti, ko je bil upnik izbrisan oziroma ukinjen pred 1. 1. 2014, ne predstavljajo nezakonitega financiranja stranke s strani pravnih oseb.

Stranka SD je odpisala obveznost do KD Otium v vrednosti 150 evrov, vendar ta pravna oseba po podatkih Poslovnega registra Slovenije³³ ni bila ukinjena pred 1. 1. 2014, zato ta odpis obveznosti predstavlja nedovoljeni prispevek stranki, ki ga je treba nakazati v humanitarne namene. Ker stranka SD nedovoljenega prispevka ni nakazala v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije, v roku 30 dni od prejema, ni ravnala v skladu z devetim odstavkom 22. člena ZPolS v povezavi s prvim odstavkom 25. člena ZPolS, ki določata, da pravne osebe javnega in zasebnega prava ne smejo financirati strank ter da mora stranka prispevke, ki jih je pridobila v nasprotju s tem

²⁸ Kulturno društvo Otium (v nadaljevanju: KD Otium), MIV servis, d. o. o. (v nadaljevanju: MIV servis), Društvo upokojencev Občine Tolmin, Čisto mesto Ptuj, d. o. o. (v nadaljevanju: Čisto mesto Ptuj), Union hoteli, d. d. (v nadaljevanju: Union hoteli), KSI, d. o. o., Kranj (v nadaljevanju: KSI), Lindstrom, d. o. o. (v nadaljevanju: Lindstrom) in Multima, d. o. o. (v nadaljevanju: Multima).

²⁹ KD Otium.

³⁰ MIV servis (računa iz leta 2005 in leta 2006 v skupnem znesku 59,68 evra), Društvo upokojencev Občine Tolmin (račun iz leta 2006 v znesku 62,59 evra), Čisto mesto Ptuj (račun iz leta 2006 v znesku 10,70 evra), Union hoteli (račun iz leta 2007 v znesku 228 evrov), KSI (podatka o datumu računa stranka SD ni navedla, znesek odpisa je 137,40 evra), Lindstrom (podatka o datumu računa stranka SD ni navedla, znesek odpisa je 13,02 evra) in Multima (račun iz leta 2004 v znesku 52,73 evra, terjatev naj bi bila odpisana 31. 12. 2008).

³¹ Uradni list RS, št. 99/13, uporaba od 1. 1. 2014.

³² Kot pravne osebe pojmujeemo vse organizacijske oblike, ki so navedene v prvem odstavku 25. člena ZPolS.

³³ [URL: <http://www.ajpes.si/prs/podjetje.asp?s=1&e=399926>], 3. 2. 2016.

zakonom, v 30 dneh od prejema nakazati v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije.

Odpisana obveznost do družbe Multima v znesku 52,73 evra je zastarala pred 1. 1. 2014, zato znesek odpisa ne predstavlja nedovoljenega prispevka stranki. Za ostalih šest odpisov obveznosti do dobaviteljev v skupnem znesku 511 evrov ni bilo mogoče potrditi datuma zastaranja, ker nismo prejeli dokumentacije, na podlagi katere bi lahko potrdili datume zastaranja. Zaradi tega ni bilo mogoče potrditi, ali gre za dovoljene prispevke stranki SD.

Ukrep stranke SD

Stranka SD je 28. 2. 2014 nakazala 250 evrov v humanitarne namene.

2.1.1.b Stranka SD prispevka pravne osebe v skupnem znesku 915 evrov, ki ga je pridobila v nasprotju z ZVRK, v 30 dneh od prejema ni nakazala v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije. Stranka SD je prejela izredni popust družbe Primorske novice, d. o. o., Koper, s. r. l., Capodistria v znesku 915 evrov.

Navedeno ravnanje ni v skladu z desetim odstavkom 14. člena ZVRK v povezavi s petim odstavkom 14. člena ZVRK, ki določata, da pravne osebe javnega in zasebnega prava ne smejo financirati volilne kampanje ter da mora organizator volilne kampanje prispevke, ki so mu dani v nasprotju z ZVRK, najkasneje v 30 dneh od prejema nakazati v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije.

Ukrep stranke SD

Stranka SD je 30. 12. 2014 nakazala v humanitarne namene znesek 225 evrov, v letu 2015 pa: 5. 1. znesek 200 evrov, 30. 1. znesek 100 evrov, 20. 3. znesek 150 evrov, 2. 6. znesek 100 evrov in 9. 9. znesek 216,22 evra.

2.1.1.c Ugotovili smo, da je stranki SD Občina Trebnje v Glasilu občanov Občine Trebnje brezplačno objavila članek oziroma vabilo ter komentar o prireditvi Trebanjski koš. Po Cenah oglasnega prostora v Glasilu občanov³⁴ znaša ocenjena vrednost takšnega oglasa 33,33 evra³⁵. Občina Trebnje je stranki SD omogočila brezplačno objavo članka v občinskem glasilu na podlagi drugega odstavka 3. člena Odloka o izdajanju občinskega glasila Glasilo občanov³⁶ (v nadaljevanju: odlok Občine Trebnje), ki določa, da imajo politične stranke in liste, ki so zastopane v občinskem svetu, možnost brezplačne objave člankov v glasilu, največ do velikosti 1/8 strani oziroma 750 znakov.

Pravica politične stranke do brezplačne storitve oglaševanja je urejena v občinskem predpisu. Obenem pa brezplačna storitev oglaševanja v skladu z drugim odstavkom 22. člena ZPolS predstavlja druge oblike prispevkov za stranko. Financiranje političnih strank s strani občin ni dopustno, saj prvi odstavek 25. člena ZPolS določa, da pravne osebe javnega prava ne smejo financirati političnih strank, razen če zakon določa drugače. Prispevki, pridobljeni v nasprotju z ZPolS, morajo biti v skladu z devetim odstavkom 22. člena ZPolS v 30 dneh od prejema nakazani v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja

³⁴ Št. 032-5/2011 z dne 28. 9. 2011.

³⁵ Cena oglasnega prostora cele strani je 200 evrov, velikost oglasa stranke SD je 1/6 strani.

³⁶ Uradni list RS, št. 99/13.

humanitarne organizacije. Računsko sodišče je na Ustavno sodišče Republike Slovenije vložilo zahtevo za presojo skladnosti določbe odloka Občine Trebnje z ZPolS.

2.1.1.d Ugotovili smo, da je stranki SD:

- Občina Pivka v Pivškem listu³⁷ objavila predstavitev liste kandidatov za svetnike in jo zaračunala v znesku 61 evrov; ocenjujemo, da je cena oglasa nižja od redne cene za 139 evrov³⁸; Občina Pivka je stranki SD omogočila nižjo ceno oglaševanja na podlagi 12. člena Odloka o ustanovitvi in izdajanju občinskega lista glasila Občine Pivka³⁹ (v nadaljevanju: odlok Občine Pivka), ki določa, da mora odgovorni urednik pred vsako volilno kampanjo objaviti pravila za izrabo prostora v glasilu, cenik objav pa določi župan; nižja cena oglaševanja je bila določena v Pravilih o izrabi časopisnega prostora za oglaševanje v času volilne kampanje za lokalne volitve, 5. oktobra 2014⁴⁰;
- Občina Trebnje v Glasilu občanov Občine Trebnje⁴¹ brezplačno namenila časopisni prostor za predstavitev liste kandidatov za svetnike; po Cenah oglasnega prostora v Glasilu občanov⁴² znaša ocenjena vrednost takšnega oglasnega prostora 50 evrov⁴³; Občina Trebnje je stranki SD omogočila brezplačno uporabo prostora v občinskem glasilu na podlagi tretjega odstavka 3. člena odloka Občine Trebnje, ki določa, da mora med volilno kampanjo ob razpisu lokalnih volitev ter volitev v državni zbor in Državni svet Republike Slovenije, če je to vsebinsko povezano z lokalnimi razmerami, glasilo del prostora brezplačno nameniti predstavitvi kandidatov in kandidatnih list;
- Občina Moravske Toplice je v Glasilu Lipnica⁴⁴ objavila oglas za predstavitev liste kandidatov stranke SD na lokalnih volitvah in ji priznala popust v znesku 170,80 evra⁴⁵; Občina Trebnje je stranki SD omogočila nižjo ceno oglaševanja na podlagi 18. člena Odloka o izdajanju javnega glasila Občine Moravske Toplice⁴⁶ (v nadaljevanju: odlok Občine Moravske Toplice), ki določa, da imajo vse stranke, liste kandidatov in kandidati, ki kandidirajo na lokalnih volitvah, v času volilne kampanje, ki ga določa zakon, na voljo enak brezplačen prostor, ki ga glede na število strani glasila ter število strank, list kandidatov in kandidatov določi uredništvo.

Pravica politične stranke do znižane cene storitve oglaševanja in brezplačne storitve oglaševanja je urejena v občinskih predpisih. Obenem pa brezplačna storitev in znižana cena storitve v skladu z drugim odstavkom 14. člena ZVRK predstavljata druge oblike prispevkov za volilno kampanjo. Financiranje volilne kampanje s strani občin ni dopustno, saj peti odstavek 14. člena ZVRK določa, da organi lokalnih skupnosti ne smejo financirati volilne kampanje, razen če zakon določa drugače. Prispevki, pridobljeni v nasprotju z ZVRK, morajo biti v skladu z desetim odstavkom 14. člena ZVRK v 30 dneh od prejema nakazani v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije.

³⁷ Št. 36, september 2014.

³⁸ Predstavitev liste kandidatov za svetnike je obsegala pol strani. Redni cenik ne določa cene za oglas, ki zajema pol strani, oglas, ki zajema četrtino strani, pa stane 100 evrov.

³⁹ Uradni list RS, št. 107/11, 101/13.

⁴⁰ Pivški list, št. 35, julij 2014.

⁴¹ Št. 97, september 2014.

⁴² Št. 032-5/2011 z dne 28. 9. 2011.

⁴³ Cena oglasnega prostora četrtine strani je 50 evrov, stranka SD je uporabila četrtino strani.

⁴⁴ Št. 128 z dne 30. 9. 2014.

⁴⁵ Račun št. 2014/00001717 z dne 17. 10. 2014.

⁴⁶ Uradni list RS, št. 97/10.

Računsko sodišče je na Ustavno sodišče Republike Slovenije vložilo zahtevo za presojo skladnosti navedenih določb odloka Občine Pivka, odloka Občine Trebnje in odloka Občine Moravske Toplice z ZVRK.

Občina Pivka je sprejela Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi in izdajanju javnega glasila Občine Pivka⁴⁷, s katerim je spremenila 12. člen Odloka o ustanovitvi in izdajanju javnega glasila Občine Pivka. Občina Moravske Toplice je sprejela Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o izdajanju javnega glasila Občine Moravske Toplice⁴⁸, s katerim je spremenila 18. člen Odloka o izdajanju javnega glasila Občine Moravske Toplice.

2.1.1.e Stranka SD je v letnem poročilu na obrazcu Seznam prispevkov fizičnih oseb⁴⁹ pri razkritju skupnega zneska prispevka ene fizične osebe navedla prenizek prispevek v znesku 144 evrov⁵⁰, ker pri skupnem znesku prispevka ni upoštevala vseh prispevkov fizične osebe za redno poslovanje.

Navedeno ravnanje ni v skladu s šestim odstavkom 22. člena ZPolS, ki določa, če prispevki fizične osebe v skupnem znesku v letu, za katero se dela letno poročilo stranke, presegajo višino povprečne bruto mesečne plače na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije za preteklo leto⁵¹, morajo biti v letnem poročilu stranke navedeni podatki o osebnem imenu in naslovu fizične osebe ter višina skupnega letnega zneska, ki ga je fizična oseba prispevala stranki.

2.2 Odhodki

Stranka SD je v letnem poročilu za leto 2014 izkazala odhodke v znesku 1.439.229 evrov. Največji del odhodkov (61,7 odstotka) predstavljajo odhodki za redno poslovanje stranke.

⁴⁷ Uradni list RS, št. 30/16.

⁴⁸ Uradni list RS, št. 19/16.

⁴⁹ Obrazec "Priloga 3 – Seznam prispevkov fizičnih oseb".

⁵⁰ Prispevek fizične osebe Martine Vuk je znašal 1.966 evrov. Stranka SD je izkazala prispevek v znesku 1.822 evrov.

⁵¹ Povprečna bruto mesečna plača na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije za leto 2013 (leto pred letom, za katero se poroča) znaša 1.523,18 evra.

Tabela 2: Izkazani odhodki stranke SD v letu 2014

Odhodki	Znesek v evrih	Struktura v odstotkih
1. Odhodki za redno poslovanje stranke	887.570	61,7
2. Odhodki za kampanje stranke	551.658	38,3
• za volitve poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament	63.234	4,4
• za predčasne volitve v državni zbor	247.354	17,2
• za volitve županov	114.415	7,9
• za volitve v občinski svet	126.592	8,8
• za referendum o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih	63	0,0
Skupaj	1.439.229	100,0

Opomba: zneski se zaradi zaokroževanja lahko razlikujejo za 1 evro.

Vir: letno poročilo stranke SD za leto 2014.

2.2.1 Odhodki za redno poslovanje stranke po ZPolS

2.2.1.a Stranka SD ni pravilno porabila sredstev v ocenjeni vrednosti 3.890,21 evra, ker je stroške fotografiranja in postprodukcije, ki se nanašajo na volilno kampanjo za predčasne volitve za poslance v državni zbor in volilno kampanjo za volitve svetnikov občin in županov, izvajalca IFP d. o. o.⁵² poravnala s transakcijskega računa za redno poslovanje in ne s posebnih transakcijskih računov za volilne kampanje.

Navedeno ravnanje ni v skladu s prvim odstavkom 16. člena ZVRK, ki določa, da mora stranka vse stroške volilne kampanje poravnati izključno s posebnega transakcijskega računa za volilno kampanjo.

2.2.1.b Stranka SD je s politično stranko Solidarnost (v nadaljevanju: stranka Solidarnost) sklenila Dogovor o skupnem nastopu na volitvah v DZ 2014⁵³ (v nadaljevanju: dogovor). V 2. členu dogovora sta se stranki dogovorili, da bodo njuni kandidati nastopili na kandidatni listi SD, v 5. členu dogovora pa, da si stranki v razmerju 85 : 15 delita sredstva iz državnega proračuna na podlagi 23. člena ZPolS.

⁵² Račun št. 115/2014 z dne 20. 6. 2014 v znesku 5.734,69 evra, na katerem je navedeno obdobje opravljene storitve od 1. 6. do 1. 10. 2014, in račun št. 116/2014 z dne 5. 10. 2014 v znesku 3.171,78 evra, na katerem je navedeno obdobje opravljene storitve od 1. 8. do 1. 10. 2014. Stranki SD je isti izvajalec v letu 2014 izstavil še dva računa, in sicer račun št. 32-2014 z dne 19. 3. 2014 v znesku 366 evrov, na katerem je naveden datum opravljene storitve 14. 3. 2014, in račun št. 136-2014 z dne 18. 11. 2014 v znesku 152,50 evra, na katerem je naveden datum opravljene storitve 18. 11. 2014.

⁵³ Po navedbah stranke SD je bil sklenjen 12. 6. 2014.

Drugi odstavek 52. člena Zakona o volitvah v državni zbor⁵⁴ določa, da dvoje ali več političnih strank, ki vložijo skupno listo kandidatov, določijo ime skupne liste, pri čemer mora biti razvidno, da gre za skupno listo dveh ali več političnih strank. Stranki SD in Solidarnost sta se dogovorili, da kandidati stranke Solidarnost nastopijo na kandidatni listi SD. Lista kandidatov za predčasne volitve za poslance v državni zbor se je imenovala lista SD – SOCIALNI DEMOKRATI⁵⁵, zato v tem primeru ni šlo za skupno listo strank SD in Solidarnost. Tudi iz odgovora Državne volilne komisije izhaja, da je stranka SD na predčasnih volitvah za poslance v državni zbor vložila kandidaturo kot samostojna predlagateljica.

Državni zbor je v letu 2014 nakazal stranki Solidarnost sredstva v skupnem znesku 8.699,76 evra na podlagi 23. člena ZPolS ter dogovora in dopisa⁵⁶, ki sta ga stranki posredovali državnemu zboru. Stranka SD je s tem nedovoljeno razpolagala z virom financiranja, s čimer je omogočila financiranje stranke Solidarnost, ki ni sodelovala na predčasnih volitvah za poslance v državni zbor, iz sredstev državnega proračuna. S tem je stranka SD ravnala v nasprotju s 23. členom ZPolS v povezavi z drugim odstavkom 52. člena Zakona o volitvah v državni zbor.

⁵⁴ Uradni list RS, št. 109/06-UPB1.

⁵⁵ Tako kot opomba 22.

⁵⁶ Z dne 15. 9. 2014.

3. MNENJE

Revidirali smo pravilnost poslovanja politične stranke *Socialni demokrati* v letu 2014.

Mnenje s pridržkom

Ugotovili smo, da politična stranka Socialni demokrati v letu 2014 ni poslovala v skladu s predpisi v naslednjih primerih:

- prispevkov pravnih oseb iz odpisa obveznosti v skupnem znesku 150 evrov, ki jih je pridobila v nasprotju z Zakonom o političnih strankah, ni v 30 dneh nakazala v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije – točka 2.1.1.a;
- prispevkov pravne osebe v znesku 915 evrov, ki jih je pridobila v nasprotju z Zakonom o volilni in referendumski kampanji, ni v 30 dneh nakazala v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije – točka 2.1.1.b;
- navedla je napačen znesek prispevkov fizične osebe, ki v skupnem znesku v letu 2014 presegajo višino povprečne bruto mesečne plače na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije za preteklo leto, v znesku 114 evrov – točka 2.1.1.e;
- ni pravilno porabila sredstev v ocenjeni vrednosti 3.890 evrov, ker je s transakcijskega računa za redno poslovanje poravnala stroške za volilno kampanjo – točka 2.2.1.a;
- nedovoljeno je razpolagala s sredstvi v skupnem znesku 8.700 evrov in s tem ravnala v nasprotju z Zakonom o političnih strankah v povezavi z Zakonom o volitvah v državni zbor – točka 2.2.1.b.

Poleg tega nismo mogli pridobiti ustreznih in zadostnih dokazov, na podlagi katerih bi bilo mogoče ugotoviti datume zastaranja obveznosti v znesku 511 evrov, ki jih je politična stranka Socialni demokrati odpisala v letu 2014 (točka 2.1.1.a).

Razen vpliva ugotovljenih nepravilnosti na pravilnost poslovanja v letu 2014, ki jih navajamo v prvem odstavku, in možnih učinkov negotovosti, navedenih v drugem odstavku, menimo, da je politična stranka Socialni demokrati v vseh pomembnih pogledih poslovala v skladu z Zakonom o političnih strankah in Zakonom o volilni in referendumski kampanji.

Poudarjanje zadeve

Opozarjamo na točki 2.1.1.c in 2.1.1.d, v katerih so obravnavane znižana cena storitve oglaševanja in brezplačne storitve oglaševanja, zagotovljene politični stranki Socialni demokrati, in sicer:

- Občina Pivka je v Pivškem listu objavila predstavitev liste kandidatov za svetnike in jo zaračunala v znesku 61 evrov; ocenjujemo, da je s tem omogočila znižanje cene za 139 evrov;

- Občina Trebnje je v Glasilu občanov Občine Trebnje brezplačno objavila članek oziroma zahvalo za glas na volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament ter vabilo na predčasne volitve za poslance v Državni zbor Republike Slovenije v ocenjeni vrednosti 33 evrov ter brezplačno namenila časopisni prostor za oglas oziroma predstavitev kandidata za župana in liste kandidatov za svetnike v ocenjeni vrednosti 50 evrov;
- Občina Moravske Toplice je v Glasilu Lipnica objavila predstavitev liste kandidatov za svetnike in program stranke po znižani ceni v znesku 171 evrov.

Glede odlokov, ki so urejali tovrstne prispevke političnim strankam, je računsko sodišče na Ustavno sodišče Republike Slovenije vložilo zahtevo za presojo zakonitosti občinskih predpisov. Pridržki v našem mnenju niso povezani s temi zadevami.

4. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA

Politična stranka *Socialni demokrati* mora v roku 30 dni po prejemu revizijskega poročila računskemu sodišču predložiti odzivno poročilo.

Odzivno poročilo mora vsebovati:

1. navedbo revizije, na katero se nanaša,
2. kratek opis nepravilnosti v poslovanju, ki je bila ugotovljena z revizijo, in
3. izkaz popravljalnih ukrepov.

Izkaz popravljalnih ukrepov mora obsegati navedbo popravljalnega ukrepa in ustrezna dokazila o izvedenem popravljalnem ukrepu za odpravo ugotovljene nepravilnosti.

Politična stranka Socialni demokrati mora v odzivnem poročilu izkazati:

- preklic izjave, naslovljene na Državni zbor Republike Slovenije, o delitvi proračunskih sredstev za sofinanciranje političnih strank med politično stranko Socialni demokrati in politično stranko Solidarnost na podlagi Dogovora o skupnem nastopu na volitvah v DZ 2014 – točka 2.2.1.b.

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih, in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1. Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja⁵⁷. Prav tako opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da politična stranka Socialni demokrati krši obveznost dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu s sedmim do štirinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1.

⁵⁷ 3. točka prvega odstavka 37. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči in drugimi državnimi organi.

Tomaž Vesel,
generalni državni revizor

Poslano:

1. stranki Socialni demokrati, priporočeno s povratnico;
2. Urošu Jauševcu, priporočeno;
3. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno;
4. arhivu.

*Bdimo nad potmi
javnega denarja*

Računsko sodišče Republike Slovenije
The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0) 1 478 58 00
fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si
www.rs-rs.si